

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעא.

עין משפט נר מצוה

קב א מיי פכיג מהל
מלוה ולה טו סמנ
עשין דז טושע ח"מ ס"ג נג
ספיק א:
קב ב טושע ח"מ ס"ג נג
ספיק א בהגיג:
קב ג מיי פכיג מהל
מלוה ולה סמנ ד סמנ
עשין דז טושע ח"מ ס"ג נג
ספיק ד:

ארא עדים שעשו שליחות בו'. תימה קצת על הלשון דמשמע (1) שעשו שליחותם כבר גורם שלא יעשו כי היאם להתקבל (גיטין דף קס:) דכתבי תפוחא ושמה היה נפוחא וקאמר עשו עדים שליחותן ולא יכתבו עוד התם ניחא אבל הכא אין ליישב כלל דכ"ש

בשלמא בי דינא. מקרעין ומחליפין אחר וכותבין אותו מומן ראשון לנרוף שלא כדין מומן ראשון דמן הדין לא אליס שטרע לנמיטרף אלא מיום שנכתב ואילך אלא ב"ד אלימי ומפקעי ממונא דהפקר בית דין הפקר כדנפקא לן (גיטין לו:) מאלה הנחלות ויהושע עין: **אלא עדים**

רבינו גרשום

שלם דבית דין יש להם כח לעשות כן: אלא עדים שעשו שליחותן בפעם ראשונה שחתמו כשהיה כל החוב שלם כשטרור מאתו זמן מי יש להם כח לחזור ולעשות שליחות אחרת לקרוע ולכתוב שטר שני ולהחיות בו שטרורו מלשון של ראשון הוא נפטר לו החייב והאי שטרא אחרת הוא: ומקשי ולא. ואין כח לעדים לחזור ולעשות שליחות אחרת: והאמר רב יהודה כותבין עדים אם רצו אפי' עשרה שטרות על שדה אחת. היינו כמה שנה אחת: ומשיב בו יוסף אפר בשטר מתנה. יכול לעשות אפי' עשר שטרות לפי שבשטר מתנה אם יוציא בע"ח ממנו המתנה (אין) יכולין להחייב לכתוב אפי' שטרות שלא באחריות לכתוב שאין בהם אחריות לא מצי טריף בהו לקוחות. אבל בשטריו הלואה שירכילו לטרורין בהן אין כח לעדים לחזור ולעשות שליחות אחרת לקרוע ולכתוב אלא בית דין אלו ולא עדים: מאי ברייתא. דאמר רב חנמן ואי שמיצא ליה לרב. וזו היא עיקר הברייתא דהתיא הרי שהיו נושין כו'. ומפני ב' דברים אמרו כותבין שובר. שיהיו תקנת המלוה אחד כדי שיכופף ללוה לפורעו שפחד שמא יאבד שוברו ונמצא זה מוציא שטר וגוב' חובו משלם. ואחר שטרור קיים ויכול לטרורין הלקוחות מומן ראשון אפי' שפייע לו מקצת חוב: ומקשי והא ר' יהודה נמי מומן ראשון אמר. אם כן במאי קא פליג ר' יוסי עליה: הכי קאמר ליה ר' יוסי לר' יהודה אי מומן ראשון קאמר. כדאמינא אנא: פליגנא עלך כהדא. דאמינא דכותבין שובר ואת אמרת דליחיל: ואי מומן שני קאמר. כדאוקימנא לטעמא במתני': פליגנא עלך בתרתי. דסבירא לי דגובה מומן ראשון וכותבין שובר: שומנו כחוב שבבי או בי בתשרי. שהוא יום הכפורים לזה פלוגי מפלוגי הוא הדין נמי בשאר מועדים בידוע ודאי שהלואה לא היתה באותו היום אלא להכי כתבו כך להודיע שמן השטר מאוחר הוא וכשר: ור' יוסי פוסל. דמחוי כשיקרא: והוא מעשה בא לפניך. בשטר שכתב בו והכשרת אמר לו כשכתבתי בזה הכשרתי. שכתב זמנו שבת כו'. ויוסי היה פוסל: הכל מודים. בין ב' יהודה בין ר' יוסי שאם כתב שכתבו העדים הווקעו לידע עונתו של שטר שהוילן דקדיקו העדים וכתבו כן בידוע כדי ללמדנו ששטר מאוחר הוא ובההוא אמר בזה הכשרתי:

בשלמא בי דינא אלימי לאפקועי ממונא אלא עדים שעשו שליחותן חוזרין ועושין שליחותן ולא הוא אמר רב יהודה אמר רב עדים כותבין אפילו עשרה שטרות על שדה אחת רב יוסף אמר בשטר מתנה ורבה אמר ב'בשטר שאין בו אחריות מאי ברייתא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז ופרע מהן חמש מאות זוז עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מומן ראשון דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר שטר זה יהא מוגח במקומו ויכתבו שובר ומפני שני דברים אמרו כותבין שובר אחת כדי שיכופף לפורעו ואחת כדי שיוגבה מומן ראשון והא רבי יהודה נמי מומן ראשון קאמר הכי קאמר ליה ר' יוסי לרבי יהודה אי מומן ראשון קאמר פליגנא עלך כדאמר אי מומן שני קאמר פליגנא עלך בתרתי תנו רבנן (גיטין ס"ג) שטר שזימנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר דברי ר' יהודה רבי יוסי פוסל אמר לו רבי יהודה והלא מעשה בא לפניך בצפורי והכשרת אמר לו כשהכשרתי בזה הכשרתי והא רבי יהודה נמי בזה קאמר אמר רבי פדת הכל מודים שאם הווקעו לעונתו של שטר ונמצאת עונתו מכוונת בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מאוחר הוא וכשר לא

בשלמא בי דינא אלימי לאפקועי ממונא אלא עדים שעשו שליחותן חוזרין ועושין שליחותן ולא הוא אמר רב יהודה אמר רב עדים כותבין אפילו עשרה שטרות על שדה אחת רב יוסף אמר בשטר מתנה ורבה אמר ב'בשטר שאין בו אחריות מאי ברייתא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז ופרע מהן חמש מאות זוז עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מומן ראשון דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר שטר זה יהא מוגח במקומו ויכתבו שובר ומפני שני דברים אמרו כותבין שובר אחת כדי שיכופף לפורעו ואחת כדי שיוגבה מומן ראשון והא רבי יהודה נמי מומן ראשון קאמר הכי קאמר ליה ר' יוסי לרבי יהודה אי מומן ראשון קאמר פליגנא עלך כדאמר אי מומן שני קאמר פליגנא עלך בתרתי תנו רבנן (גיטין ס"ג) שטר שזימנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר דברי ר' יהודה רבי יוסי פוסל אמר לו רבי יהודה והלא מעשה בא לפניך בצפורי והכשרת אמר לו כשהכשרתי בזה הכשרתי והא רבי יהודה נמי בזה קאמר אמר רבי פדת הכל מודים שאם הווקעו לעונתו של שטר ונמצאת עונתו מכוונת בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מאוחר הוא וכשר לא

(א) תוספתא דמסכת פ"א ע"ג. (ב) פ"א: הויס. (ג) ל"ל מומן ראשון. ר"ש. (ד) לפי רמב"ם ל"ל י"ז גיטין. (ה) ר"ל. (ו) פ"א דמסכת. (ז) פ"א דמסכת. (ח) ג"ל למוהל.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה אלא וכו' דמי נתן: (ב) ר"ה ומשני וכו' דבין דהכל: (ג) ר"ה ופסקין הוא רבי יהודה: (ד) ר"ה כתיבי פליגנא עלך דהותבין ל"ל ותיבתי כי נתקן: (ה) ר"ה אמר רבי פדת כי דמפרש לקמן ה"פ' וא"כ תחילת ה"ה והכי קאמר: (ו) ח"ה ד"ה אלא וכו' דמשמע דלפי שעה וכו' שלא יעשו עוד כי ה"ה שם הווקעו לעונתו של שטר וכו' אמר רוב. כ"כ ופי' זה ל"ל שהיה כתוב בשטר י"ז גיטין:

מוסף תוספות

א. ג"א: וכו' בבבלי שעשו שליחותם וכתבו פניה אחת. חוזרין ועושין אותה שליחות לעולם, שיכתבו גם עתה מומן ראשון. ש"מ"ק ג"ס ה"א: ב. ג"א: ואירע ר"ה ניסן ביום חמישי. ש"מ"ק ג"ס תוס' ה"א: ג. ג"א: כתוב בשטר ביום שני בשבת שניה של תשרי. ור"ה היה בשבת. ש. ו. ולא היא מאוחר. ש. ה. דהא תלין בהכי אומר ב"ד כדאיתא בסנהדרין וכו'. כ"כ.

וממכר כותבין חוץ מאחריות שזו וי"ל לעיל הכי פירושו דהוא אמר אבד שטר חובי ומייסגין ללמא טריף והדר טריף אבד הכא מייירי שזידוע לנו שנאבד או לאוהוהוה עש"ק: **מזמן ראשון**. ר' יהודה לא פירש לר' יוסי מומן ראשון אבד כדאיתא ליה שניה במילתיה דרבי יהודה לפי האמת: **שאם הווקעו** (1) אעדותו של שטר. הא לא ישאף משמע שאין כתוב להדיא כך אלא (2) ג' גיטין (3) והוא חל ביום חמישי (4) ועתה נמצאת ג' גיטין מכוונת בשבת וכן ביום שני בשבת שניה של תשרי (5) והוא חל בשבת (6) נמצאת עונתו מכוונת ביום הכפורים ותימה נימא דטעה בקביעת דירחא (7) ויהיה כשר לרבי יוסי (8) ואמאי פסול ולר' יהודה נמי ניחא טפי למימר הכי ממה שנאמר שכתב (9) (למוכא) בעלמא ליום הכפורים (10) כפי קשיא מיידי כיון שמוכרי בחיזה יום לשבוע שאותו יום היה ידוע שהיה יום הכפורים שזוה לא היה טועה אלא משבת קשה ואומר ר"י דמייירי אחר רובו של חדש כדאמר בהוי זודקין (סנהדרין דף מא:) דאי אפשר ללך שמע: מתקיף

לפורעו: **בפרסי פליגנא עלך**. (1) כי כותבין שובר וגודין מומן ראשון: **ס' שטר שכתב בו זמנו בשבת או בעשרה בתשרי**. כגון במתקומות שמונין להדיע החמשה (2) וכתב בשטר ט"ו לירח פלוני וכשאלו נוקקין לכיון מתי יוסף יוסף ט"ו של אותו חדש נמצא עונתו ביום שבת או ביום עשירי לתשרי דהיינו יו"ט (3) והכל יודעין שלא נכתב לא בשבת ולא ביו"ט (4) ונמצא שלא נכתב ביום יום המוכיח בשטר אלא או מוקדם הוא ופסול או מאוחר וכשר: **שטר מאוחר הוא וכשר דברי ר' יהודה**. דמ"ל לרבי יהודה כל שטר מאוחר כשר ואפילו אותו שאין להוכיח ממוכו של שטר אם מאוחר הוא ואם לאו וכ"ש זה שזמנו ביום השבת וביום הכפורים שהומן מוכיח שהוא מאוחר ואפי' רבי יוסף מודה בזה דלך נפיק מיינה חורבא מהאי דמפרש אשיל. והא ליה לרבי ליימר שמה מוקדם הוא ופסול כמו שפירש רבינו חננאל הלל תרצה דרמינן עלה דמתניתין (סנהדרין דף קג:) דתנן אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות דרישה וחקירה שנאמר (ויקרא כד) משפט אחד יהיה לכם הא דתניא בתוספתא בתחלת מסכת מכות שטר שכתבו

בו זמנו באחד גיטין בשמיניה וצאו עדים ואמרו היאך אחם מעידין על שטר זה שנמסרה לכם עדות זו במקום הזה והלא באתו היום עמנו הייתם במקום פלוני שטר ועדיו כשרין חיישינן שמה איחרוהו וכתבזהו וסקלו וטרו ר' חיינא רובינא לאוקמי תרייהו מתני' ומתניתא ולא דחו חדא מנייהו וקיי"ל ללך מותבי' תיבזתא אלא ממנשה או ברייתא שהיא הלכה וכו' הא כדאיתא אמרי' קיום שטרות מדרבנן הוא דאי מדאורייתא לא צינן דקיי"ל כריש לקיש דלמר (כתובות דף ק"ט:) עדים התמומים על שטר נעשה כמי שנתקרה דעונתו צבית דין ורבנן הוא דלכרביננהו קיום ש"מ שעל הבא לפסול את השטר עליו הראיה הלכך מעמידין שטר זה בזמנת מאוחר והטוען כי מוקדם הוא הו' לפסלו עליו הראיה: **ור' יוסי פוסל**. שטר מאוחר דעלמא שאין בתוכו הוכחה כלל כדמפרש לקמיה (ע"כ): **והלא מעשה בא לפניך בצפורי**. שטר מאוחר והכשרת: **א"ל כשהכשרתי** זוה. שכתבו זמנו בשבת וביום הכפורים והכל יצינו שהוא מאוחר ולא נפיק מיינה חורבא כדלקמן (ע"כ) אבד במאוחר בעלמא שזמנו כתוב ביום ראוי לכתובה ולא יודע אם מאוחר הוא או לאו כההוא פליגנא עלך ופסיגנא ועממא לקמן (ע"כ): **אמר ר' פדת הכל מודים**. ר' יהודה ור' יוסי בכל שטרות מאוחרין צענין זה שכשאלו נוקקין למנות למתי מגיע עונתו של שטר ונמצאת עונת הזמן הכתוב בו מכוון ביום שבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא זה וכשר לדברי הכל דלמי כמי שכתבו בתוכו שטר דין דכתבנהו לאו צומניה כתבנהו אלא אפי' סקדי איחרוהו והכל מודים שטר שכתבו ביום יודעים שלא נכתב בשבת וציוס הכפורים ויכירי שהוא מאוחר ולא אתי לדי חורבא כדמפרש לקמן (1) פדת הכל מודים כההוא שטר דקתי כדאיתא שטר שכתבו זמנו בשבת כו' דכשר מייירו דקאמר ליה ר' יוסי בזה הכשרתי: לא

לפורעו: **בפרסי פליגנא עלך**. (1) כי כותבין שובר וגודין מומן ראשון: **ס' שטר שכתב בו זמנו בשבת או בעשרה בתשרי**. כגון במתקומות שמונין להדיע החמשה (2) וכתב בשטר ט"ו לירח פלוני וכשאלו נוקקין לכיון מתי יוסף יוסף ט"ו של אותו חדש נמצא עונתו ביום שבת או ביום עשירי לתשרי דהיינו יו"ט (3) והכל יודעין שלא נכתב לא בשבת ולא ביו"ט (4) ונמצא שלא נכתב ביום המוכיח בשטר אלא או מוקדם הוא ופסול או מאוחר וכשר: **שטר מאוחר הוא וכשר דברי ר' יהודה**. דמ"ל לרבי יהודה כל שטר מאוחר כשר ואפילו אותו שאין להוכיח ממוכו של שטר אם מאוחר הוא ואם לאו וכ"ש זה שזמנו ביום השבת וביום הכפורים שהומן מוכיח שהוא מאוחר ואפי' רבי יוסף מודה בזה דלך נפיק מיינה חורבא מהאי דמפרש אשיל. והא ליה לרבי ליימר שמה מוקדם הוא ופסול כמו שפירש רבינו חננאל הלל תרצה דרמינן עלה דמתניתין (סנהדרין דף קג:) דתנן אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות דרישה וחקירה שנאמר (ויקרא כד) משפט אחד יהיה לכם הא דתניא בתוספתא בתחלת מסכת מכות שטר שכתבו